Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0523U100254

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортнік Жанна Іванівна

2. Zhanna I. Bortnik

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.01.01

Назва наукової спеціальності: Українська література

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Шифр наукової спеціальності: 10.01.06

Назва наукової спеціальності: Теорія літератури

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 22-12-2023

Спеціальність за освітою: Російська мова та література

Місце роботи здобувача: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 32.051.10

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17, 17.01, 17.01.11, 17.01.07

Тема дисертації:

1. Концепція лімінальності в літературознавчій парадигмі: проєкція на сучасну українську драму

2. The Concept of Liminality in the literary studies paradigm: projection on Contemporary Ukrainian Drama

Реферат/анотація:

1. АНОТАЦІЯ Бортнік Жанна. Концепція лімінальності в літературознавчій парадигмі: проєкція на сучасну українську драму. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальностей 10.01.06 – теорія літератури; 10.01.01 – українська література. – Волинський національний університет імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України. – Луцьк, 2023. У дисертації розроблено методологію лімінального дослідження літературних текстів, простежено лімінальні процеси в сучасній українській драматургії в контексті мистецьких (зокрема театральних) тенденцій. На матеріалі п'єс сучасних українських драматургів, праць із різних галузей знань, які стосуються етапів усвідомлення концепції лімінальності, розглянуто парадигму лімінальних процесів, що відбуваються в сучасній драмі на рівнях змісту і форми, а також при репрезентації в культурному полі. Концепцію лімінальності введено в літературознавчий дискурс як дієву методологію дослідження межових літературно-театральних процесів і явищ та продемонстровано на обширному матеріалі сучасної української драматургії. Жанрову матрицю ритуалу переходу показано як спосіб утілення лімінальної естетики і як метод інтерпретації художнього

тексту лімінальної природи. Простежено трансформацію драми XX – поч. XXI ст., визначено комплекс основних інваріантних та варіативних ознак новітньої української драми, показано специфіку тематичного діапазону і зв'язок із загальним характером світових мистецьких процесів, особливості конфлікту, персонажів, сюжетобудови, специфіка хронотопу, мовленнєвої організації сучасної драми. Здійснено родо-жанрову кодифікацію сучасної драматургії, схарактеризовано «чернеткову естетику». На прикладі сучасної української драматургії розглянуто специфіку втілення жанрової матриці ритуалу переходу як авторської художньої стратегії. У контекст дослідження включено твори сучасних українських драматургів Н. Ворожбит, П. Ар'є, А. Бондаренка, К. Пенькової, Т. Киценко, Л. Тимошенко, Н. Блок, Лєни Лягушонкової та ін. Для вивчення межових феноменів в літературознавстві запропоновано низку теоретичних понять в авторському формулюванні: лімінальна фаза (етап), лімінальній часопростір, лімінальна позиція, лімінальний об'єкт, жанрова лімінальність, інтермедіальна лімінальність, рецептивна лімінальність, лімінальність зламу епох; лімінальна епоха. Досліджено творчу діяльність театрального колективу «Гармидер» з яскраво вираженою лімінальною естетикою в контексті взаємодії драматургії та сучасних театральних проєктів. Ключові слова: лімінальність, драма, сучасна українська драматургія, жанр, ритуал переходу, постдокументальне, монодрама, часопростір, магічний реалізм, постдрама.

2. SUMMARY Bortnik Zhanna. The Concept of Liminality in the literary studies paradigm: projection on Contemporary Ukrainian Drama. – Manuscript. Dissertation for the Doctor of Philological Sciences degree in specialties 10.01.06 – Literary Theory; 10.01.01 – Ukrainian Literature. – Lesya Ukrainka Volyn National University. Ministry of Education and Science of Ukraine. – Lutsk, 2023. The dissertation developed the methodology of liminal research of literary texts, traced liminal processes in Contemporary Ukrainian drama in the context of artistic (especially theatrical) trends. The paradigm of liminal processes occurring in contemporary drama at the levels of content and form, as well as during representation in the cultural field, is considered on the basis of the plays of modern Ukrainian playwrights, works from various fields of knowledge, which relate to the stages of awareness of the concept of liminality. The concept of liminality was introduced into the literary discourse as an effective methodology for the study of boundary literary-theatrical processes and phenomena and demonstrated on the extensive material of contemporary Ukrainian drama. The genre matrix of the ritual of passage is shown as a way of embodying liminal aesthetics and as a method of interpreting an artistic text of a liminal nature. The transformation of the drama of the 20th century – beginning is traced. 21st century, a complex of the main invariant and variable features of the contemporary Ukrainian drama is defined, the specifics of the thematic range and the connection with the general nature of world artistic processes, the specifics of the conflict, characters, plot structure, the specifics of the chronotope, the speech organization of contemporary drama are shown. Genre-genre codification of contemporary drama was carried out, «draft aesthetics» was characterized. On the example of contemporary Ukrainian drama, the specifics of the implementation of the genre matrix of the ritual of transition as an author's artistic strategy are considered. The works of modern Ukrainian playwrights N. Vorozhbyt, P. Aryeh, A. Bondarenko, K. Penkova, T. Kytsenko, L. Tymoshenko, N. Blok, Lena Lyagushonkova and others are included in the context of the study. For the study of boundary phenomena in literary studies, a number of theoretical concepts are proposed in the author's formulation: liminal phase (stage), liminal space-time, liminal position, liminal object, genre liminality, intermedia liminality, receptive liminality, liminality of the turn of epochs; liminal epoch. The creative activity of the theater group «Garmyder» with a pronounced liminal aesthetic was studied in the context of the interaction of dramaturgy and modern theater projects. Key words: liminality, drama, contemporary Ukrainian dramaturgy, genre, rite of passage, post-documentary, monodrama, spacetime, magical realism, postdrama.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Bortnik, Zh. (2023). Liminal strategies in literary studies based on the development stages in contemporary Ukrainian dramaturgy. Research Journal in Advanced Humanities, 4 (2). https://royalliteglobal.com/advanced-humanities/article/view/1234
- Бортнік, Ж. (2023). Естетика пограниччя Волинського театру «ГаРмИдЕр»: тенденції та перспективи. Bibliotekarz Podlaski, 2 (LIX), 231–244. https://www.bibliotekarzpodlaski.pl/index.php/bp/article/view/816/831 Наукові праці, внесені до міжнародної науковометричної бази Web of Science.
- Bortnik, Zh. and other. (2021). Lesia Ukrainka's «Martian, the Advocate»: symbolism as a dimension of classical tragedy. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 11, 02-XXIs, 209–213. https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110221/papers/A_37.pdf
- Bortnik, Zh. and other. (2022). The psychological basis of mystical symbols and the problem of their theatrical embodiment: «The blue rose» by Lesya Ukrainka. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 12, 02-XXIX, 199–202. https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120229/papers/A_34.pdf
- Бортнік, Ж. (2017). Художній час і простір у сучасній українській монодрамі. Науковий вісник СНУ ім. Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Літературознавство, 8 (333), 10–14. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12802/1/4.pdf
- Бортнік, Ж. (2017). Театральність сучасної монодрами: психологічний і поетологічний аспекти. Сучасні літературознавчі студії. Літературні виміри видовищних форм культури: збірник наукових праць КНЛУ, 14, 80–94. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_
- Бортнік, Ж. (2018). Поетика експресіонізму в монодрамі Богдана Бойчука "Коротка розмова на один голос". Науковий вісник СНУ ім. Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Літературознавство, 11–12 (360–361), 165–168. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15415/1/30.pdf
- Бортнік, Ж. (2019). Монодраматичні стратегії п'єси Т. Слободзянека «Наш клас». Волинь філологічна: текст і контекст, 27, 5–16. https://www.volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/835/810
- Бортнік, Ж. (2021). Генеза сучасної української монодрами: тематико-проблематичний аспект. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика». Т. 32 (71), 3, 179–185. https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/3_2021/part_2/3-2_2021.pdf#page=189
- Бортнік, Ж. (2021). Творчість Лесі Українки в театральній рецепції: соціально-культурний феномен «Гармидера». Волинь філологічна: текст і контекст, 32, 286–299. https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/1076/1006
- Бортнік, Ж. (2021). Особливості рецепції трагедії Шекспіра «Отелло» в сучасному українському театрі (на прикладі вистави «Отелло/Україна/Facebook». Закарпатські філологічні студії, 20 (1), 131–136. http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/20/part_1/20-1_2021.pdf#page=131
- Бортнік, Ж. (2022). «Юдина історія» в національному драматичному наративі: Леся Українка («На полі крові») і Лідія Чупіс («Плач над Юдою»). Волинь філологічна: текст і контекст, 33, 141–152. https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/1018/945
- Бортнік, Ж. (2022). Жанрові лімінальні трансформації в сучасній українській драмі. Волинь філологічна: текст і контекст, 34, 169–180. https://www.volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/1046/977
- Бортнік, Ж. (2023). Функції гетеротопій в сучасній українській драматургії. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія», 17 (85), 247–251.

https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3852/3500
- Бортнік, Ж. (2023). Особливості сюжету сучасної монодрами (на прикладі п’єси А. Стасюка «Соло»). Актуальні питання гуманітарних наук, 64 (1), 227–233. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/64_2023/part_1/32.pdf
- Бортнік, Ж. (2023). Функції заголовків в сучасній українській драматургії: лімінальні проєкції. Лінгвостилістичні студії, 18, 7–14. https://lingvostud.vnu.edu.ua/index.php/lingvostud/article/view/419
- Бортнік, Ж. (2023). Постдрама та «текст для театру» як жанрові утворення: між літературою, театром і перформенсом. Волинь філологічна: текст і контекст, 35, 307–322. https://volyntext.vnu.edu.ua/index.php/volyntext/article/view/1079/1009
- Бортнік, Ж. (2023). Поетика тілесності в сучасній українській драмі: лімінальні проєкції (на прикладі творчості Н. Блок). Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, 34 (73), 3. https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/3_2023/3_2023.pdf#page=396
- Бортнік, Ж. (2016). Поетика тілесності в монодрамах В. Снігурченка. Ciało i tożsamość w ukraińskiej kulturze, sztuce, literaturze, języku: monografia. Warszawa-Iwano-Frankiwsk: Katedra Ukrainistyki WLS Uniwersytet Warszawski, 17–23. http://www.ukraina.uw.edu.pl/sites/default/files/prosta_strona/pliki/cialo%20i%20tozsamosc%20DRUK%2017-11.pdf#page=17
- Бортнік, Ж. (2017). Суб’єктна організація сучасної монодрами як основний носій жанру. Studia Ukrainica Varsoviensia 5. Warszawa: Katedra Ukrainistyki WLS Uniwersytet Warszawski, 127–134. https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/23503/file.pdf#page=118

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моклиця Марія Василівна

2. Mariya Moklytsya

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7984-4377

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вірченко Тетяна Ігорівна

2. Tetiana I. Virchenko

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7953-2285

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хороб Степан Іванович

2. Stepan Chorob

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вісич Олександра Андріївна

2. Oleksandra A. Visych

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: https://orcid.org/0

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухарєва Світлана Володимирівна
2. Svitlana V. Sukhareva

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5039-582X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочерга Світлана Олексіївна
2. Svytlana O. Kocherga

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6921-5438

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колошук Надія Георгіївна

2. NADIIA H. KOLOSHUK

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01, 10.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6656-2004

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Моклиця Марія Василівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	РОМАНОВ Сергій Миколайович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Олена Кицан
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна